

Szkolny Program Profilaktyki

- Podstawa prawna
- Założenia programu profilaktyki
- Formy realizacji
- Metody pracy
- Przewidywane efekty
- Ewaluacja
- Proponowane programy profilaktyczne

Podstawa Prawna

Podstawę do sporządzenia niniejszego programu profilaktyki stanowią następujące akty prawne:

1. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2002r.(Dz.U. Nr 10, poz.96).
2. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003r.(Dz.U. Nr 26poz.226).
3. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia1994r.(Dz.U.Nr 62, poz.265).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. Nr 35, poz. 230 z późniejszymi zmianami).
5. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 24 kwietnia 1997r. (Dz.U. Nr 75, poz. 468), nowelizacja z dnia 27 listopada 2000r.(Dz.U. Nr 103, poz.1097).
6. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przez następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. Nr 10, poz. 55).
7. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i gimnazjów z dnia 9 maja 2002r. (Dz. U. Nr 51, poz.458, załącznik nr 2).
8. Rozporządzenie MENiS z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach ,szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz.U. Nr 19 z 2005 r., poz. 167).

Założenia ogólne Szkolnego Programu Profilaktyki:

Misją szkoły są słowa Jana Pawła II „Człowiek jest tyle wart , ile może dać z siebie innym”.

Bezpieczeństwo, wychowanie i profilaktyka są integralną częścią systemu kształcenia i wychowania. Posiadamy certyfikaty: Szkoła wyróżniona za wychowanie czerwiec 2002, Szkoła z klasą 2002/2003, Nauczyciel z klasą 2005/2006, Szkoła z tradycją 2005/2006, Szkoła bez przemocy czerwiec 2007, Szkoła Promująca Bezpieczeństwo październik 2010. Szkoła jest miejscem realizacji profilaktyki pierwszorzędowej, skierowanej do grupy niskiego ryzyka i polega na promowaniu zdrowego stylu życia i zapobieganiu zagrożeniom w szczególności na rozwijaniu umiejętności radzenia sobie z wymogami życia. Zawiera przede wszystkim działania chroniące, ale także elementy interwencyjne.

Szkolny Program Profilaktyczny został opracowany na podstawie obserwacji i diagnozy obszarów problemowych szkoły i dotyczy części aspektów szkolnego programu wychowawczego, między innymi działań prozdrowotnych, współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

Założeniem Szkolnego Programu Profilaktyki jest wyposażenie uczniów w niezbędną wiedzę na temat zdrowego rozwoju, stworzenie warunków bezpiecznego funkcjonowania szkoły i monitorowanie skuteczności podjętych działań.

Działania w zakresie profilaktyki pierwszorzędowej:

- Stwarzanie przyjaznego klimatu w szkole (dobra komunikacja, osobowe relacje między nauczycielami i uczniami, udzielanie emocjonalnego wsparcia dzieciom i młodzieży, szczególnie w trudnych dla nich sytuacjach);
- Wypracowanie wspólnej polityki szkoły wobec palenia, picia alkoholu i odurzania się narkotykami oraz konsekwentne jej wdrażanie;
- Budowanie dobrych relacji z rodzicami i pozyskiwanie ich jako sojuszników w realizacji działań wychowawczych i profilaktycznych, prowadzonych przez nauczycieli;
- Pomoc uczniom mającym trudności w nauce;
- Wczesne rozpoznawanie uczniów z grup ryzyka i kierowanie ich do pedagoga w celu przeprowadzenia wstępnej diagnozy;
- Kierowanie uczniów zagrożonych (w porozumieniu z rodzicami) do poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej instytucji udzielającej specjalistycznej pomocy;
- Udzielanie uczniom i rodzicom informacji o specjalistycznej pomocy poza

szkołą;

- Szkolenie się kadry pedagogicznej w zakresie profilaktyki zagrożeń oraz umiejętności wychowawczych.

Cele programu profilaktyki:

- Uświadomienie dziecka właściwych zachowań wobec współczesnych zagrożeń,
- Kształtowanie kompetencji i odpowiedzialności dzieci w zakresie budowania postawy społecznie akceptowanej, życia w zdrowiu fizycznym i psychicznym, z dala od złych nawyków i nałogów, w oparciu o poczucie tożsamości i wiary we własne możliwości oraz w poczuciu więzi rodzinnej,
- Reagowanie w sytuacjach rozpoznania pierwszych prób podejmowania zachowań ryzykownych poprzez odwołanie się do specjalistycznej pomocy.
- Podniesienie poziomu bezpieczeństwa uczniów.
- Wzrost kompetencji nauczycieli i rodziców w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

Zadania profilaktyki szkolnej:

- Dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie racjonalnego wyboru,
- Pomoc w rozwijaniu umiejętności społecznych i psychologicznych, możliwości podejmowania działań alternatywnych poprzez zaangażowanie uczniów w działalność pozytywną,
- Wprowadzenie w świat wartości i norm, na których uczeń może się oprzeć w swoich wyborach,
- Podniesienie poczucia bezpieczeństwa uczniów,
- Pomoc w organizowaniu pierwszego kontaktu ze specjalistą,
- Nawiązanie kontaktu z rodzicami,
- Motywowanie do podjęcia terapii,
- Uwzględnianie specjalistycznych potrzeb edukacyjnych w tym zaburzeń emocjonalnych, dysfunkcji, eurosieroctwa itp.

Diagnoza problemów wymagających działań profilaktycznych:

Diagnozę w Szkole Podstawowej nr 2 w Bochni opracowano w oparciu o analizę:

- Dokumentacji szkolnej, w tym dzienników lekcyjnych, klasowych zeszytów uwag,
- Dokumentacji pedagoga szkolnego i psychologa
- Informacji płynących od nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły o bieżących problemach wychowawczych,
- Informacji z instytucji współpracujących ze szkołą,
- Obserwacji zachowania uczniów,
- Frekwencji w dziennikach lekcyjnych,
- Wywiadów z nauczycielami, rodzicami i uczniami,

Przeprowadzona analiza wskazuje na istnienie następujących problemów wymagających działań profilaktycznych w naszej szkole:

- Narastająca agresja wśród dzieci i młodzieży,
- Nieumiejętność konstruktywnego rozwiązywania konfliktów,
- Zaburzenia w komunikacji,
- Niska świadomość zagrożenia uzależnieniami,
- Coraz mniejsza pomoc lub niechęć do współpracy, zaniedbanie, rodziny dysfunkcyjne,
- Brak dyscypliny i niska kultura języka,
- Brak motywacji do nauki, niskie potrzeby edukacyjne,
- Nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa w szkole i poza nią,
- Brak umiejętności zachowań asertywnych,
- Brak alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego, subkultury

Struktura oddziaływań profilaktycznych :

Dyrektor/ Wicedyrektor szkoły:

- Dbą o doskonalenie umiejętności nauczycieli w zakresie działań profilaktycznych

i wychowawczych,

- Monitoruje pracę wychowawców klas i pedagoga szkolnego, psychologa
- Wyznacza odpowiedzialnych za realizację podjętych zadań,
- Diagnostyka oczekiwań uczniów i rodziców w zakresie profilaktyki,
- Współpracuje z podmiotami szkoły oraz instytucjami wspomagającymi działania z zakresu profilaktyki,
- Umacnia pozytywne relacje interpersonalne w szkole,
- Zachęca uczniów do udziału w działaniach profilaktycznych,
- Włącza rodziców do współpracy w tworzeniu i realizacji szkolnej profilaktyki

Nauczyciele:

- Współpracują z wychowawcami klas i pedagogiem szkolnym w realizacji zadań profilaktycznych,
- Wykonują zalecenia zawarte w orzeczeniach wydanych przez PPP,
- Doskonalą kwalifikacje i zdobywają nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych.

Wychowawca klasy:

- Integruje zespół klasowy,
- Dbą o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie,
- Wyposaża uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- Realizuje zadania w zakresie profilaktyki we współpracy z rodzicami uczniów,
- Doskonalą swoje kwalifikacje i zdobywają nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych,
- Jest wzorem konstruktywnych zachowań,
- Promuje zdrowy styl życia i wartościowe formy spędzania wolnego czasu,
- Utrzymuje osobowe relacje z uczniami (poprzez konsultacje, indywidualne rozmowy),
- Konstruktywnie współpracuje z gronem pedagogicznym, pozostałymi pracownikami szkoły oraz rodzicami.

Pedagog szkolny:

- Rozpoznaje indywidualne potrzeby uczniów,

- Analizuje przyczyny niepowodzeń szkolnych,
- Rozpoznaje potrzeby ekonomiczne uczniów,
- Określa formy i sposoby udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, odpowiednio do rozpoznanych potrzeb,
- Organizuje i prowadzi różne formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- Podejmuje działania profilaktyczno-wychowawcze wynikające z Programu wychowawczego szkoły i Programu profilaktyki szkolnej w stosunku do uczniów, z udziałem rodziców i nauczycieli,
- Wspiera wychowawców i pozostałych pracowników w realizacji zadań profilaktyczno – wychowawczych,
- Doskonalą swoje kwalifikacje i zdobywa nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych.

Rodzice:

- Aktywnie współpracują ze szkołą, dzieląc odpowiedzialność za podejmowane wspólnie oddziaływania profilaktyczno – wychowawcze i opiekuńcze,
- Zdobywają wiedzę na temat potrzeb dzieci, zagrożeń społecznych i sposobów przeciwdziałania im,
- Dbają o dobry kontakt z dzieckiem,
- Stanowią wzór osobowy – model dla dziecka,
- Korzystają z pomocy i wsparcia ze strony pedagoga i szkolnej służby zdrowia w zakresie profilaktyki,
- Wnioskują do odpowiednich organów i instytucji w sprawach kształcenia specjalnego, nauczania indywidualnego, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

Szkoła współpracuje w zakresie realizacji działań profilaktycznych z:

- Poradnię Pedagogiczno – Psychologiczną
- Poradnię Zdrowia Psychicznego „Sanus”
- Policją i Strażą Miejską,
- Ośrodkiem Pomocy Społecznej,

- Ośrodkiem Interwencji kryzysowej
- Kuratorem Sądowym d/s Rodzinnych i Nieletnich,
- Świetlicą Socjoterapeutyczną „Ochronka”,
- Zespołem Placówek Opiekuńczo-wychowawczych,
- Punktem Konsultacyjnym
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Metody pracy wykorzystywane w realizacji Szkolnego Programu Profilaktycznego:

- Krąg uczuć (klasowe powitanie i pożegnanie),
- Rysunek – forma swobodnej ekspresji, umożliwiająca uczniom uzewnętrznianie swoich przeżyć, doświadczeń, emocji, wiedzy o otaczającym świecie,
- Dyskusja klasowa, rozmowa – wymiana poglądów, dzielenie się doświadczeniami, wspólna praca nad problemem,
- „burza mózgów”, której celem jest stworzenie listy pomysłów na rozwiązanie określonego problemu,
- Krótkie opowiadania – stosowanie tej metody jest szczególnie przydatne przy tematach trudnych, budzących zawstydzenie, polega ona na opowiadaniu o sytuacjach życiowych prawdziwych lub wymyślonych, aby na przykładzie przeżyć bohaterów omówić daną sytuację,
- Gry i zabawy psychologiczne,
- Praca w małych grupach (3-5 osobowych) – efektywna zwłaszcza wtedy gdy temat dotyczy ważnych problemów emocjonalnych i wyjątkowych sytuacji, gdyż uczniom łatwiej wypowiedzieć się wobec mniejszej liczby rozmówców,
- Uzupełnianie zdań („rundki”) – ułatwiają samodzielną wypowiedź, gdyż uczeń ma za zadanie dokończyć zdanie zaczęte przez nauczyciela uzewnętrzniając swoją reakcję, uczucia,
- Pogadanka,
- Gazetka szkolna,
- Warsztaty dla nauczycieli i rodziców,
- Treningi,
- Zajęcia terapeutyczne,

- Wykład,
- Inne w zależności od potrzeb.

Realizacja Szkolnego Programu Profilaktyki:

Szkolny program profilaktyczny realizowany jest podczas:

- Zajęć przedmiotowych,
- Godzin wychowawczych,
- Zajęć z pedagogiem szkolnym,
- Zajęć warsztatowych prowadzonych przez specjalistów,
- Zajęć pozalekcyjnych,
- Zajęć świetlicowych,
- Konkursów,
- Spotkań z rodzicami,
- Rad Pedagogicznych,
- Wycieczek szkolnych.

Przewidywane efekty działań

- Pozyskanie rodziców do aktywnej współpracy.
- Wyciszenie agresji.
- Nabycie umiejętności samodzielnego rozwiązywania konfliktów przez uczniów.
- Poprawa w relacjach uczeń- uczeń, uczeń- osoba dorosła.
- Podniesienie poziomu poczucia bezpieczeństwa w szkole.
- Wolność od nałogów.
- Wzrost kompetencji nauczycieli i rodziców w zakresie radzenia sobie w trudnych sytuacjach wychowawczych.
- Wzrost poczucia własnej wartości, umiejętność dokonania samooceny.
- Podniesienie poziomu świadomości występujących zagrożeń i sposobów zapobiegania im.
- Poprawa sytuacji wychowawczej wśród uczniów klas młodszych.
- Objęcie opieką dzieci zaniedbanych środowiskowo i niedożywionych.
- Zmniejszenie deficytów rozwojowych i skutków dysleksji.

- Poprawa kultury zachowań i kultury języka.
- Podniesienie poziomu nawyków higienicznych.
- Uzyskanie wyższej świadomości nawyków żywieniowych.
- Wypracowanie umiejętności organizowania czasu wolnego
- Podniesienie poziomu świadomego i umiejętnego korzystania z urządzeń multimedialnych: telefony komórkowe, komputery itp.
- Podniesienie poziomu świadomego korzystania z Internetu i telewizji.
- Wyrobienie prawidłowych reakcji w sytuacji zagrożenia.

Ewaluacja Programu

Szkolny Program Profilaktyczny poddawany będzie ustawicznej ewaluacji i weryfikowany według potrzeb – ma charakter otwarty.

Proponowane Programy Profilaktyczne

Wymienione niżej programy profilaktyczne znajdują się w bibliotece szkolnej. Mogą być realizowane w czasie godzin do dyspozycji wychowawcy, zajęć socjoterapeutycznych, zajęć pozalekcyjnych, ścieżek edukacyjnych.

- „Spójrz inaczej ” – program zajęć wychowawczo – profilaktycznych autorstwa Andrzeja Kołodziejczyka, Ewy Czernierowskiej adresowany dla uczniów klas I – III
- „ Drugi elementarz czyli program siedmiu kroków ” – program profilaktyki dla młodzieży, nauczycieli i rodziców.
- „ Szkoła dla rodziców i wychowawców ” – program zajęć warsztatowych w zakresie umiejętności wychowawczych autorstwa Joanny Sokomskiej i Zofii Śpiewak.
- „Dzieci pod drogowskazem” - program profilaktyczny dla dzieci w młodszym wieku szkolnym prowadzony przy udziale policji i straży miejskiej
- „Saper, czyli jak rozminować agresję.” Program profilaktyczno – wychowawczy dla klas 4 – 6 szkół podstawowych autorstwa Renaty Knez i Wojciecha M. Słoniny.
- Program Profilaktyczny Jak Życ z Ludźmi
- „Kompasik” doskonalenie umiejętności społecznych